

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Anna Hellberg

Bidragsbeloppets storlek för förskola 2015

Sammanfattning

Utbildningschefen har fått i uppdrag att undersöka hur väl 2015 års bidragsbelopp (peng) är anpassad till möjligheterna att nå målen om hög kvalitet i förskoleverksamheterna.

Hur väl 2015 års bidragsbelopp är anpassat till möjligheterna att nå målen om hög kvalitet i förskoleverksamheterna har beräknats utifrån vilka förutsättningar förskolan bedöms ha för att kunna uppnå god kvalitet. Beräkningarna har baserats på Täbys kommunala verksamhet samt jämförelser med kommunerna i norrort. Av beräkningar och jämförelser framgår att det främst är bidragsbeloppet för de äldre barnen som är lågt. Därmed föreslås att i beräkningen av bidragsbelopp för 2016 prioriteras de äldre åldrarna tillsammans med bidraget för hög andel pedagogisk högskoleutbildad personal. Därutöver föreslås att en del av nämndens budget för tilläggsbelopp omfördelas till budgeten för grundbelopp.

Uppdrag

Utbildningschefen har fått i uppdrag att undersöka hur väl 2015 års bidragsbelopp (peng) är anpassad till möjligheterna att nå målen om hög kvalitet i förskoleverksamheterna.

Metod och tillvägagångssätt

Uppdraget har genomförts genom:

- att Täby kommuns bidragsbelopp jämförts med andra kommuner (norrort i Stockholm), jämförelsen visar total ersättning till verksamheten med grundbelopp inklusive och exklusive lokalkostnader
- en översiktlig analys av ekonomin för Täby kommuns kommunala förskolor

Avgränsning

Rapporten innehåller inget ställningstagande till om kriterierna för bidraget för hög andel pedagogisk högskoleutbildad personal ska ändras då detta görs i särskild utredning.

Den innehåller heller inget ställningstagande om hur stor deltidsersättningen ska vara i förhållande till ersättningen för heltid.

Något ställningstagande till de olika företagsformernas olika förutsättningar att bedriva förskola har inte gjorts. Detsamma gäller eventuellt avkastningskrav på verksamheten.

Bakgrund

Inför beslut om 2012 års bidragsbelopp för förskola genomfördes en genomlysning av Täby kommuns bidragsbelopp för förskola och pedagogisk omsorg. Genomlysningen innebar att det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal höjdes med 2 tkr utöver uppräknings med 2 % mellan åren 2011 och 2012.

Genomlysningen innebar också en höjning av bidragsbeloppet för heltid med 1 tkr utöver uppräknings med 1,7 %. Åren 2012-2015 har bidragsbeloppen sedan räknats upp enligt de instruktioner som angivits i verksamhetsplanen för respektive år.

Bidragsbelopp

Bidrag betalas till de förskolor som är godkända och bedrivs *enligt skollagen och uppfyller kommunens krav på god kvalitet och säkerhet* genom att följa de nationella och kommunala styrdokument som reglerar verksamheten samt de regler som Täby kommun har för utbetalning av bidragsbelopp.

Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda förskola.

Hemkommunen lämnar bidrag till huvudmannen för varje barn vid enheten. Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp.

Grundbeloppet ska avse ersättning för:

- Omsorg och pedagogisk verksamhet (*utgörs till största delen av personalkostnader*)
- Pedagogiskt material och utrustning
- Måltider
- Administration
- Mervärdesskatt
- Lokalkostnader

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till motsvarande kommunal verksamhet.

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Bidragsbeloppet gäller bara i den omfattning som barnet ska erbjudas förskola enligt skollagen.

Kvalitet i förskolan

Skolverket definierar begreppet kvalitet inom förskola och skola utifrån hur väl en verksamhet svarar mot nationella mål, krav och riktlinjer och andra mål förenliga med de nationella samt i vilken utsträckning verksamheten strävar efter att förbättras.¹ Vid bedömning av kvalitet väger Skolverket samman verksamhetens strukturella *förutsättningar, arbetet i förskolan och resultatet d.v.s. måloppfyllelsen*.

Vid beräkning av bidragsbelopp är det främst de strukturella förutsättningarna som ligger till grund för beräkningarna. Här ingår allmänna råd för strukturkvalitet, d.v.s. det som ingår i samhällets krav och förväntningar på förskolan och vad som styr verksamheten. Det handlar om:

- förskolans styrning och ledning
- personalens kompetens
- personaltäthet
- barngruppernas storlek och sammansättning
- lokaler
- material och miljö

Arbetet i förskolan handlar om processkvalitet d.v.s. det som sker i de processer som äger rum i förskolans pedagogiska verksamhet i förhållande till målen i förskolans läroplan, dessa granskas i samband med tillsyn och är svåra att kvantifiera i samband med beräkning av bidragsbelopp. I stället har bedömningen av pengens storlek gjorts utifrån att det ska finnas ekonomiska förutsättningar för att bedriva en förskola med god kvalitet.

Jämförelse med andra kommuner

Bidragsbeloppens konstruktion till förskola varierar mellan kommunerna. Vissa kommuner har valt att ha ett gemensamt belopp för alla olika timnivåer. Andra har valt att dela upp i hur många timmar barnen är på förskolan. De olika konstruktionerna samt att öppettiderna varierar mellan kommunerna gör att beloppen inte är direkt jämförbara utan jämförelsen kan endast ses som en indikation om hur Täbys bidragsbelopp är i förhållande till övriga kommuner.

---

¹ Skolverkets Allmänna råd och kommentarer – Kvalitet i förskolan

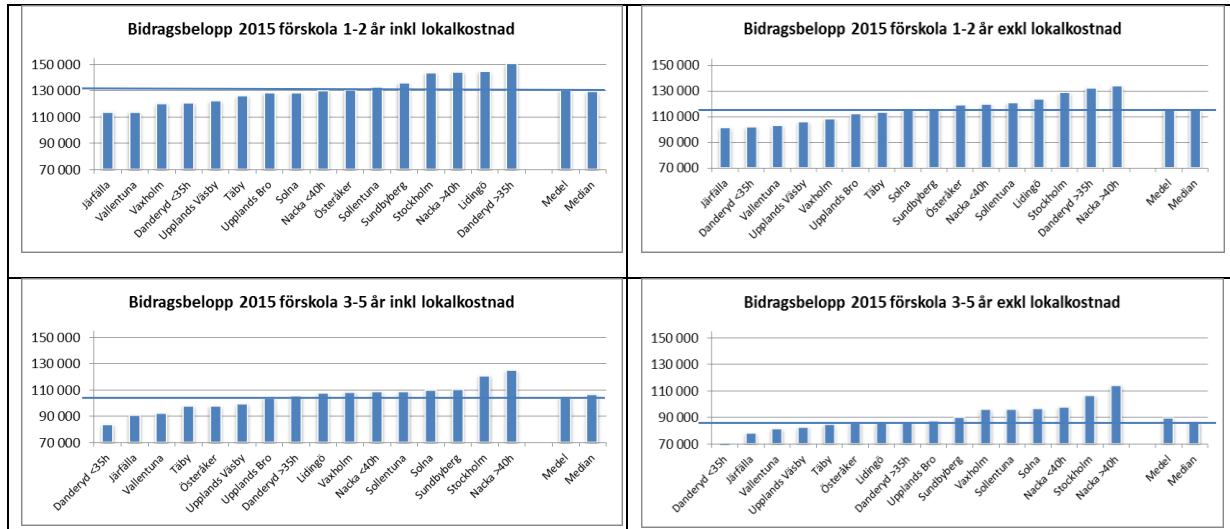
Utöver det har några kommuner valt att betala ut en del av bidragsbeloppet som strukturbidrag medan andra inte delar ut strukturbidrag. Hur stor del av budgeten som delas ut via tilläggsbelopp varierar också mellan kommunerna.

En jämförelse har gjorts mellan kommunerna i Norrort och baseras på inlämnade uppgifter från respektive kommun. Jämförelsen avser 2015 års bidragsbelopp. Nedanstående tabell visar vilka kommuner som ingår i jämförelsen och hur kommunerna valt att konstruera bidragsbeloppen.

Kommun	Bidragsbelopp 2015 (närvarotimmar intervall)				Struktur- bidrag	Bidragsbelopp 2015 högsta nivå inkl. strukturbidrag (exkl. moms)	
	0-15 tim	16-20 tim	21-34 tim	35 - x tim		1-2 år	3-5 år
Danderyd	0-15 tim	16-20 tim	21-34 tim	35 - x tim		151 224	105 588
Järfälla	0-30 tim	31 - x tim			ja	113 942	91 042
Lidingö	0-15 tim	16 - x tim				144 895	107 710
Nacka	16-25 tim	26-39 tim	40 - x tim			144 760	125 220
Sollentuna	0-15 tim	16 - x tim				133 000	108 800
Solna	0-30 tim	31 - x tim			ja	128 750	110 183
Stockholm	En nivå					144 276	121 115
Sundbyberg	En nivå				ja	136 442	110 745
Täby	0-15 tim	0-25 tim	26 - x tim			126 283	97 839
Upplands Bro	En nivå					128 617	104 213
Upplands Väsby	0-15 tim	16 - x tim				122 370	99 501
Vallentuna	En nivå					114 100	92 500
Vaxholm	En nivå					120 540	108 390
Österåker	0-30 tim	31 - x tim			ja	130 852	98 022

Som framgår av tabellen är det fyra kommuner som betalar ut strukturbidrag. Danderyd och Nacka har två nivåer för närvarotimmar över 20 respektive 26 timmar. Även tidsintervallet för deltid varierar mellan 0-15 timmar till 0-30 timmar. I jämförelserna nedan har det som motsvarar bidragsbelopp för heltid tagits med och för Nacka och Danderyd är båda nivåerna med.

Nedanstående sammanställningar visar hur Täbys bidragsbelopp är jämfört med norrortskommunerna. I jämförelsen har det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal på 3,7 tkr inräknats i Täbys belopp. För de förskolor som inte får detta bidrag ligger beloppet på en motsvarande lägre nivå. Bidragsbeloppen i jämförelsen är exklusive momskompensation på 6 %. Det faktum att vissa kommuner har ett belopp för alla nivåer innebär att medelvärdet för heltidsersättningen för norrortskommunerna blir lägre än om alla kommuner haft uppdelat på hel- och deltid.

Diagrammen ovan avser 2015 års bidragsbelopp inklusive och exklusive lokalkostnader. Observera att skalorna börjar på 70 tkr.

Av sammanställningarna framgår att:

- För åldrarna 1-2 år är Täbys bidragsbelopp 3 – 4 tkr lägre än median och medelvärdet för norrortskommunerna. Tar man hänsyn till att lokalkostnaden² (som är en del av bidraget) för Täby är ca 1,6 tkr lägre än medelvärdet och i nivå med medianen så blir skillnaden mindre. Efter hänsyn tagen till lokalkostnaden är Täbys bidragsbelopp ca 2- 3 tkr lägre än medel- och medianvärdet för norrortskommunerna
- För åldrarna 3-5 år är Täbys bidragsbelopp ca 7-9 tkr lägre än medel- och medianvärdet för norrortskommunerna. Tar man hänsyn till att lokalkostnaden för Täby är lägre än snittet för norrortskommunerna så är Täbys bidragsbelopp ca 5 tkr lägre än medelvärdet och 2 tkr lägre än medianen.

Bidragsbeloppets storlek

En översiktlig analys av ekonomin för Täby kommuns två kommunala förskolor har genomförts för att bedöma om nuvarande bidragsnivå är rimlig. Bidragsbeloppet till huvudmännen är inte öronmärkt för olika kostnadsslag utan kan disponeras utefter behov från verksamheten så länge de uppfyller de kvalitetskrav som ställs. Vid beräkning av bidragets storlek har dock en rimlighetsbedömning gjorts av de ingående kostnadsslagen som ska täckas. Nedanstående tabell visar på vilka förutsättningar som beräkningarna baseras.

² Täby kommun hyr ut lokaler till förskolor till en genomsnittlig hyra på ca 11,7 tkr per barn vid en uppskattning av övriga lokalkostnader beräknas lokalkostnaden bli ca 13,3 tkr för Täby.

Använda nyckeltal	Värden
Andel pedagogiskt högskoleutbildad personal	43%
Andel deltidsbarn i en grupp	15%
Antal barn per årsarbetare totalt*	5,3
Antal barn per årsarbetare 1-2 år	4,6
Antal barn per årsarbetare 3-5 år	6,0
Antal barn per förskollärare	12,4
Lokalkostnad (tkr per barn) heltid	13,3
Matkostnad (tkr per barn) heltid	8,0

*Genomsnittligt antal barn per årsarbetare alla kommuner är 5,4, i Stockholms län 5,5 och för Täby 5,3 år 2014

Momskompensation ska ges i form av ett påslag på 6 % till de fristående verksamheterna. De bidragsbelopp som används vid jämförelse i denna beräkning är före kompensation för moms.

En beräkning av bidragsbeloppen med ovanstående förutsättningar visar att nuvarande bidragsbelopp för 2015 är ca 3 tkr högre än beräkningen för åldern 1-2 år och för åldern 3-5 år är pengarna ca 3 tkr lägre än beräkningen. Eftersom andelen barn i de äldre åldrarna är större innebär det att skillnaderna inte tar ut varandra på förskolenivå eller på total nivå för Täby.

Det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogisk högskoleutbildad personal med 2015 års nivå innebär att förskolan behöver ha ca 28 barn för att täcka de ökade lönekostnaderna för att anställa en förskollärare i stället för barnskötare.

Slutsatser

De beräkningar som genomförts och jämförelserna med kommunerna i norrort visar på att det är främst bidragsbeloppet för de äldre åldrarna, 3-5 år, som är lågt.

Vid beräkningen av bidragsbelopp för 2016 bör de äldre åldrarna prioriteras tillsammans med bidraget för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal, för att stimulera till att förskolorna anställer fler förskollärare.

Täby kommuns budget för förskola innehåller kostnader för grundbelopp och tilläggsbelopp. Inom skolan har en del av kommunens budget för tilläggsbelopp flyttas till budgeten för grundbelopp det bör undersökas om det är möjligt även inom förskolan

Baserat på prognosen för 2015 bedöms ca 3-4 mnkr kunna flyttas från budgeten för tilläggsbelopp och anslag elevstöd till budgeten för grundbelopp. Det motsvarar en höjning av grundbeloppet för åldrarna 3-5 år med ca 1 000 kr – 1 500 kr.